

Naar een Europese strategie voor de Donau-regio?

Veel belangen, weinig concrete plannen

Eind februari kwamen de leiders van acht landen bijeen op de Danube Strategy Top. Ze stemden erin toe een 'aantrekkelijke, veilige en welvarende Donauregio te creëren volgens gemeenschappelijke waarden, principes en fundamentele doelstellingen'. Concrete plannen zijn er nog niet, maar de EU kan een zetje geven.

De Donaudelta ligt grotendeels in Roemenië en is de grootste rivierdelta van Europa. Het natuurgebied prijkt op de UNESCO-Werelderfgoedlijst, maar de Oekraïense burens zien er geen been in hier een nieuwe scheepvaartroute aan te leggen. Deze dreigt de ecologische kwaliteit van de Donau

ernstig aan te tasten (zie het artikel van Joost Terwindt op pag. 20). Economische ontwikkeling is een uitgangspunt voor de regio maar moet wel passen binnen de randvoorwaarden voor het behoud van de ecologische waarden van de delta. Een gezamenlijke Europese strategie zou daarbij zeker helpen.

Toeristen worden in Sfântu Gheorghe bij de veerpont opgevangen en met paard en wagen naar luxe resorts vervoerd.

Het Roemeense deel van de Donaudelta is een van de armste gebieden van het land. De 15.000 bewoners leven van visvangst, landbouw en toerisme. Toerisme is een van de speerpunten in de toekomstplannen voor dit gebied. De stad Tulcea vormt de toegangspoort tot de Donaudelta. Vandaaruit gaan er in het hoogseizoen dagelijks veerboten naar dorpjes als Sulina en Sfântu Gheorghe aan de Zwarte Zee. Naast campings liggen hier ook dure vakantievilla's. De dorpen zijn echter nog weinig ontwikkeld. Bij aankomst met de boot in Sfântu Gheorghe worden de rijke toeristen met paard en wagen over zandpaden naar hun villa's gebracht.

Om het gebied economisch te ontwikkelen liet president Nicolaï Ceaușescu in de jaren 80 grote delen van de delta droogleggen voor intensieve visserij en landbouw. Ceaușescu's maatregelen liepen echter uit op een ecologische ramp. Direct na de revolutie van 1989 richtte de overheid daarom de Danube Delta Biosphere Reserve Authority (DDBRA) op. Grote gebieden werden ontpolderd. De UNESCO plaatste het gebied in 1991 op haar erfgoedlijst. Daarnaast adopteerden verschillende organisaties delen van het gebied, waaronder Rijkswaterstaat en Nationaal Park de Biesbosch. Sinds de delta een beschermd natuurgebied is, hebben de bewoners nauwelijks enige middelen van bestaan en trekken velen weg.

In navolging van de EU-strategie voor het Oostzeegebied (kader) is er behoefte aan een zelfde strategie voor de Donauregio. Sinds de toetreding van Roemenië en Bulgarije in 2007 wordt de Donau erkend als een belangrijke Europese waterweg. De Donau vormt een trans-Europese corridor die de Noordzee en de Zwarte Zee met elkaar verbindt. Naast het belang van vervoer en economische ontwikkeling staat de rijke biodiversiteit voorop. De EU-strategie voor het Oostzeegebied vormt een succesvol voorbeeld van samenwerking waarbij financiële middelen effectief ingezet worden. Problemen die de lidstaten in hun eentje niet kunnen oplossen worden aangepakt door samen te werken. Pawel Samecki, eurocommissaris van regionaal beleid, stelt dat 'we ons moeten verdiepen in samenwerking met onze burens, omdat dit essentieel is voor groei en stabiliteit'.

Samenwerking

De samenwerking in de Donauregio kent een lange geschiedenis. De Europese Donaucommissie werd op 30 maart 1856 opgericht in Galati (Roemenië). Het was een voorloper van de tegenwoordige Donaucommissie in Boedapest. Momenteel zijn er zes lidstaten (Duitsland, Oostenrijk, Slowakije, Hongarije, Roemenië en Bulgarije) die deelnemen aan de plannen voor de Donaustrategie. Slovenië en Tsjechië hebben aangegeven dat ze gevoelsmatig bij de regio horen en daarom ook graag willen meedoen. Een aantal andere

niet-lidstaten is geïnteresseerd maar kijkt de kat uit de boom. Dit zijn Kroatië, Servië, Oekraïne, Moldavië, Bosnië, Herzegovina en Montenegro. Hongarije neemt samen met Duitsland het voortouw bij de ontwikkeling van de strategie. De andere landen mopperen nu dat Duitsland Hongarije gebruikt om een Duits stempel op het plan te drukken.

De strategie voor de Donauregio moet uitgaan van de samenwerking tussen de oeverstaten en leiden tot een coherente aanpak. Dit werd begin dit jaar besproken in het Europese Parlement. De vraag was kort gezegd: hoe staat het er nu mee? Hieruit rolden prioriteiten, hoofdcriteria en een tijdschema. Uitgangspunten zijn: sociale en economische ontwikkeling, milieubescherming, vervoer,

Vanuit de haven van Tulcea vertrekken in het hoogseizoen dagelijks veerboten vol toeristen naar stroomafwaarts gelegen dorpjes in de delta.

duurzaam toerisme, wetenschappelijke uitwisselingen, als ook cultureel erfgoed en taalkundige verscheidenheid in het Donaubekken.

De Danube Strategy Top heeft geen extra financiering opgeleverd voor de uitvoering van de plannen, maar er is al een aanzienlijk bedrag beschikbaar vanuit diverse andere EU-programma's.

Tot 2013 willen de deelnemers vooral laten zien dat macroregionale samenwerking kan leiden tot het oplossen van lokale problemen. Gebrek aan planning en discussie zal het punt niet zijn. Maar concrete plannen liggen er nog niet.

Na diverse conferenties in Bratislava, Wenen, Bulgarije en Roemenië moet eind december het actieplan gepresenteerd worden aan de Europese Commissie. Welke concrete samenwerkingsplannen hieruit zullen voortkomen is nog onduidelijk. De rivier en de regio zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en de belangen van verschillende partijen lopen sterk uiteen. Wellicht dat nog meer druk vanuit het Europese Parlement de zaken kan bespoedigen. De vraag naar een EU-strategie is inmiddels ook al opgekomen. •

Bronnen

- Bureau voor publicaties van de Europese Unie 2009. Inforegio Panorama: Strategie voor het Oostzeegebied naar een duurzame, welvarende toekomst, nr. 30.
- Website Europees Parlement www.europa-nu.nl
- Website Europees Parlement Bureau Nederland www.europesparlement.nl
- Website Europees Parlement, www.europarl.europa.eu/

EU-strategie voor het Oostzeegebied

Een groot deel van de 8000 km kustlijn van de Oostzee wordt ingenomen door acht EU-lidstaten, elk met eigen prioriteiten en problemen, economische drijfveren en politieke belangen. Rond de Oostzee, een belangrijke zeevaartroute die vaak ook als stortplaats wordt gebruikt, leven bijna honderd miljoen mensen. Ondanks jaren van gezamenlijke actie om de toestand van de zee te verbeteren, blijft deze achteruitgaan.

Daarom verzocht de Europese Unie de Commissie een strategie uit te werken voor een betere toekomst voor de regio. Na intensief debat en overleg werd de strategie op 10 juni 2009 goedgekeurd door de Commissie. Speerpunten zijn: vervuiling verminderen, kleine en middelgrote bedrijven stimuleren tot innovatie, betere transportverbindingen en verbetering van de veiligheid.